

¹Дерментлі О.О., ²Літвінова О.В.

¹ТОВ "Беркана+", м. Харків

²Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Науково-практичні підходи щодо побудови системи оцінки інтелектуального капіталу фармацевтичного підприємства

olya.dermentli@gmail.com

Вступ. На теперішній час стан та ефективність системи оцінки інтелектуального капіталу визначає конкурентоспроможність, стратегічні позиції та перспективи розвитку сучасного фармацевтичного підприємства.

Мета: аналіз й узагальнення існуючих науково-практичних підходів щодо побудови системи оцінки інтелектуального капіталу фармацевтичних підприємств.

Матеріали та методи. Дослідження проводилися з використанням наукометричних баз даних в мережі Інтернет.

Результати. Головна мета оцінки інтелектуального капіталу – забезпечення стійкого розвитку організації. Аналіз теоретичних робіт свідчить, що традиційно до складу інтелектуального капіталу автори включають людський, структурний та ринковий капітал.

Серед методів оцінки інтелектуального капіталу можна виділити методи, які засновані на створенні системи показників (Scorecard Methods, SC). Вказані методи передбачають ідентифікацію різних компонентів інтелектуального капіталу, до яких визначаються індикатори та індекси. Застосування SC методів не припускає отримання грошової оцінки капіталу, використовують індикатори та індекси у вигляді підрахунку очок. Переваги SC методів полягають в тому, що вони більше наближені до події, тому одержувані оцінки є більш точними, ніж чисто фінансові вимірювання.

При всьому різноманітті публікацій щодо оцінки інтелектуального капіталу постає питання про необхідність розробки методичних підходів з урахуванням галузевої специфіки фармації.

Так, традиційно в якості критеріїв оцінки структурного капіталу використовують такі індикатори: обсяг фінансування R&D; кількість отриманих патентів на винаходи та ін. З огляду на особливості фармацевтичної галузі, необхідна також оцінка кількості зареєстрованих/перереєстрованих оригінальних лікарських засобів (ЛЗ), генериків останнього покоління, ЛЗ, які увійшли до переліку основних ЛЗ; біосимілярів та ін.

При оцінці людського капіталу необхідно враховувати рівень винахідницької активності (участь співробітників у патентуванні винаходів та корисних моделей), кількість кандидатів і докторів наук, які працюють в компанії, кількість фахівців з вищою освітою; активність участі у конференціях, конгресах, з'їздах, в тренінгах та ін.

Показниками, які характеризують ринкові активи фармацевтичного підприємства, визначені такі: рейтинг компанії за обсягом продажів ЛЗ в грошовому виразі, кількість одержаних свідоцтв на торговельні марки, кількість зареєстрованих/перереєстрованих бренданих генериків, активність співпраці компанії з університетами, відповідність Європейським нормам у сфері виробництва та реєстрації ЛЗ.

Для розрахунку інтегрального показника інтелектуального капіталу фармацевтичного підприємства використовують таксономічний аналіз, перевагою якого є процес так званої стандартизації показників, в результаті якого властивості об'єкта, які описані різними якісними та кількісними показниками, перетворюються в єдину стандартизовану систему вимірювання.

Основними принципами побудови системи оцінки інтелектуального капіталу у фармації є: прозорість і достовірність; економічність; співвідношення із стратегічною і тактичною метою організації; генерування необхідної інформації для акціонерів, інвесторів та інших зацікавлених осіб.

Висновки. Проведені дослідження свідчать, що формування системи оцінки інтелектуального капіталу дозволяє фармацевтичному підприємству збільшувати на фармацевтичному ринку України частку вітчизняних препаратів, доступних для широких верств населення.